

صفت:

واژه یا گروهی از واژه‌هاست که درباره اسم توضیح داده و یکی از خصوصیات اسم را از قبیل حالت، مقدار، شماره و مانند آن بیان می‌کند. صفت از حیث مفهوم به انواع زیر تقسیم می‌شود:

۱- بیانی

۲- اشاره‌ای

۳- شمارشی

۴- پرسشی

۵- تعجبی

۶- مبهم

صفت بیانی:

چگونگی و خصوصیات اسم را مانند رنگ، جنس، شکل، وضع، حجم، مقدار، ارزش و جز آن را می‌رساند:

زیبایی

کاغذی

محمد گل + - از بازار + - + قدیمی خرید .
کوچکی
فلزی

صورتی

صفت بیانی شامل پنج گونه است:

۱- صفت ساده

۲- صفت فاعلی

۳- صفت مفعولی

۴- صفت نسبی

۵- صفت لیاقت

صفت اشاره:

در اصل دو لفظ "این" و "آن" هستند که همراه اسم می‌آیند. گاهی این صفت‌ها با کلمات دیگری ترکیب شده و صفت‌های اشاره مرکب می‌سازند.

باید توجه نمود که اگر این کلمات با اسم همراه نشوند، جزء ضمائر اشاره اند.
این صفت ها جزء صفت های پیشین دسته بندی می شوند:
همین، همان، چنین، چنان، این گونه، این سان، این طور، این چنین، این
اندازه، این قدر، این همه، همین قدر، همین اندازه.
این گونه دلآوری ها در خور اوست.
این مطلب اشتباه است.
این قدر پول از کجا آورده ای؟
صفت های اشاره بدون کسره به اسم بعد از خود متصل می شوند.

صفت شمارشی (عددی)

بیانگر شماره و تعداد چیزی است. صفت های شمارشی به چهارگونه اند:
صفت شمارشی اصلی:
اعدادی که بدون افزودن پیشوند یا پسوندی، شماره معدود خود را بیان می کنند.
عموماً به صورت پیشین به کار می رود.
چهار کتاب فوق، اثر جامی است.
هفتصد سال از مرگ مولانا می گذرد.
چهارده + - + فروردین تاریخ آغاز به کار دانشگاه است.

صفت شمارشی ترتیبی:

بیانگر ترتیب قرار گرفتن موصوف را می رساند.
این صفت از افزودن "م" و یا "مین" به صفت شمارشی اصلی بدست می آید.
در روز ششم، انسان خلق شد.
در سوم + - + ماه گذشته، کجا بودی؟
در سومین روز از بازی های....

صفت شمارشی کسری:

صفتی که يك يا چند جزء از يك يا چند واحد را می رساند. در این صفت ها ابتدا
جزء و سپس واحد ذکر می شود.
دو سوم + - + بیماران قلبی، مشکل نارسایی دریچه دارند.
پنج صدم + - + تصادفات ناشی از، خواب آلودگی راننده است.
پنج درصد + - + حیوانات، در حال انقراض هستند.

صفت شمارشی توزیعی:

موصوف را به بخش های برابر تقسیم می کند.
یکایک آن ها، از او تشکر کردند.
دوبدو، نزد حاکم رفتند.
در این جمله دوبدو در نقش قیدی است.

صفت پرسشی:

با آن نوع، چگونگی یا مقدار موصوف پرسش می شود. معمولاً از نوع صفت های پیشین هستند. باید توجه نمود که اگر این کلمات با اسم همراه نشوند، جزء ضمائر پرسشی اند.

چه، کدام، کدامین، چگونه، چطور، چه جور، چه سان، چندم، چندمین، چند، چه قدر، چه اندازه
کدام ورزش را بیشتر دوست دارید؟
نفر چندم هستی؟
هیچ کسی بهتر از او می شناسی؟

صفت تعجبی

صفتی که همراه اسم آمده و تعجب گوینده از چگونگی یا مقدار موصوف را می رساند.
این نوع صفت با تغییر آهنگ گفتار بیان شده و از نوع پیشین است.
چه معرکه ای!
عجب هوایی!

منبع: دستور زبان فارسی تالیف گیوی و انوری